

Iran - niedawne przypadki łamania praw człowieka

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 listopada 2011 r. w sprawie Iranu – niedawne przypadki łamania praw człowieka

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Iranu, zwłaszcza rezolucje dotyczące praw człowieka, a w szczególności rezolucje przyjęte w dniach 7 września 2010 r. i 20 stycznia 2011 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ 16/9 ustanawiającą mandat specjalnego sprawozdawcy ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Iranie,
- uwzględniając 123 zalecenia poczynione w wyniku powszechnego okresowego przeglądu, który Rada Praw Człowieka przeprowadziła w lutym 2010 r.,
- uwzględniając fakt, że w dniu 17 czerwca 2011 r. przewodniczący Rady Praw Człowieka mianował Ahmeda Shaheeda specjalnym sprawozdawcą ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Iranie, a także uwzględniając sprawozdanie okresowe z dnia 23 września 2011 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Iranie przedłożone przez specjalnego sprawozdawcę na 66. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ,
- uwzględniając sprawozdanie z dnia 15 września 2011 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw człowieka w Islamskiej Republice Iranu, przedłożone przez sekretarza generalnego ONZ na 66. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ,
- uwzględniając sprawozdanie Centrum Dokumentacji Praw Człowieka w Iranie z dnia 10 czerwca 2011 r. dotyczące stosowania przez irańskie władze więzienne gwałtu jako metody tortur,
- uwzględniając oświadczenia wiceprzewodniczącej Komisji/ Wysokiej Przedstawiciel Unii do spraw Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa z dni 15 i 26 września 2011 r. w sprawie zatrzymania Nasrin Sotoudeh, prawniczki zajmującej się prawami człowieka, i w sprawie aresztowania 6 niezależnych filmowców oraz z dnia 18 października 2011 r. w sprawie wyroków na filmowca Dżafara Panahiego i aktorkę Marzieh Vafamehr,
- uwzględniając fakt, że w dniu 10 października 2011 r. UE wzmocniła środki restrykcyjne w reakcji na poważne naruszenia praw człowieka w Iranie,
- uwzględniając rezolucje Zgromadzenia ONZ 62/149 z dnia 18 grudnia 2007 r. oraz 63/168 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie moratorium na wykonywanie kary śmierci,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych, Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych, Międzynarodową konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej oraz Konwencję o prawach dziecka, a także fakt, że Iran jest stroną wszystkich tych aktów prawnych,
- uwzględniając konstytucję Islamskiej Republiki Iranu, a w szczególności jej art. 23-27

i 32-35, które przewidują swobodę wypowiedzi, zgromadzeń i stowarzyszeń, prawo do praktykowania własnej religii oraz prawa podstawowe osób oskarżonych i uwięzionych,

- uwzględniając art. 122 ust. 5 Regulaminu PE,
- A. mając na uwadze, że obecną sytuację w zakresie praw człowieka w Iranie charakteryzują systematycznie powtarzające się naruszenia praw podstawowych; mając na uwadze, że obrońcy praw człowieka (w szczególności działający na rzecz praw kobiet, dzieci i mniejszości), dziennikarze, blogerzy, artyści, przywódcy studenci, prawnicy, działacze związkowi i ekolodzy nadal żyją pod poważną presją i stałą groźbą aresztowania;
- B. mając na uwadze, że najpilniejsze kwestie to nawarstwione braki w zakresie wymierzania sprawiedliwości, praktyki równoznaczne z torturami lub okrutne bądź poniżające traktowanie osób zatrzymanych, w tym gwałty, nierówne traktowanie kobiet, prześladowanie mniejszości religijnych i etnicznych oraz brak praw obywatelskich i politycznych, w szczególności prześladowanie i zastraszanie obrońców praw człowieka, prawników i działaczy społeczeństwa obywatelskiego;
- C. mając na uwadze, że ze swoim odsetkiem egzekucji w pierwszej połowie 2011 r. Iran jest krajem o najwyższej liczbie wykonanych wyroków śmierci w przeliczeniu na mieszkańca, co kontrastuje ze światową tendencją do znoszenia kary śmierci;
- D. mając na uwadze, że chociaż Iran jest sygnatariuszem Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych oraz oficjalnie zakazuje egzekucji osób poniżej 18. roku życia, to jednak według licznych doniesień wykonuje się tam więcej wyroków śmierci na osobach nieletnich niż w jakimkolwiek innym kraju;
- E. mając na uwadze, że władze irańskie dotychczas nie wywiązały się ze zobowiązań w ramach ONZ i odmawiają współpracy ze specjalnym sprawozdawcą; mając na uwadze, że w sprawozdaniu okresowym opisano „systematycznie powtarzające się naruszenia” oraz „nasiloną” kampanię nadużyć, wyrażono zaniepokojenie w związku z coraz częstszym stosowaniem kary śmierci za drobne przestępstwa i bez rzetelnego procesu oraz wskazano, że jak dotąd w ciągu 2011 r. w mieście Meszhed we wschodnim Iranie przeprowadzono co najmniej 200 egzekucji oficjalnych oraz 146 egzekucji tajnych; mając na uwadze, że w 2010 r. w Iranie wykonano tajne wyroki śmierci na ponad 300 osobach;
- F. mając na uwadze, że krewni obywateli irańskich, którzy przebywają w więzieniu lub wobec których toczy się postępowanie, są również aresztowani, przesłuchiwani, a także nękanii, poza Iranem i w UE; mając na uwadze, że tysiące Irańczyków uciekło z kraju i znalazło schronienie w krajach ościennych;
- G. mając na uwadze, że opozycyjni przywódcy Mir Hussein Mousavi i Mehdi Karroubi są nielegalnie przetrzymywani w areszcie domowym i arbitralnie pozbawieni wolności od 14 lutego 2011 r.; mając na uwadze, że przywódcy ci, a także ich prowadzące działalność polityczną małżonki byli w niektórych okresach przymusowo izolowani w nieznanymi miejscach i pozbawiani wszelkiego kontaktu z przyjaciółmi i rodzinami oraz poważnie narażeni na tortury;
- H. mając na uwadze, że w lutym i marcu 2011 r. setki osób aresztowano, a co najmniej trzy osoby zginęły, gdy tysiące demonstrantów wyszło na ulice, aby poprzeć ruchy prodemokratyczne w ościennych krajach arabskich oraz zaprotestować przeciw uwięzieniu

opozycyjnych przywódców Mir Husseina Mousaviego i Mehdiego Karroubiego;

- I. mając na uwadze, że w kwietniu 2011 r. w południowo-wschodniej prowincji Chuzestan siły bezpieczeństwa zabiły kilkudziesięciu manifestantów, głównie pochodzenia arabskiego, i aresztowały dziesiątki innych oraz że dziesiątki osób aresztowano i raniono w protestach ekologicznych przeciw osuszeniu jeziora Urmia, do których doszło w prowincji Azerbejdżan Wschodni;
- J. mając na uwadze, że nadal rośnie presja na mniejszości religijne, zwłaszcza wyznawców bahaizmu, konwertytów oraz uczonych szyickich związanych z ruchem dysydenckim; mając na uwadze, że bahaitów – chociaż są oni największą niemuzułmańską mniejszością religijną – spotyka dotkliwa dyskryminacja, w tym uniemożliwianie dostępu do edukacji, oraz że toczy się postępowanie sądowe przeciw 7 uwięzionym przywódcom, a ponad 100 członków wspólnoty pozostaje w areszcie; mając na uwadze, że według doniesień w pierwszej połowie 2011 r. aresztowano ponad 207 chrześcijan; mając na uwadze, że sunnici nadal spotykają się z dyskryminacją w prawodawstwie i w praktyce oraz że uniemożliwia się im pełne korzystanie z prawa do praktykowania religii; mając na uwadze, że wspierana przez państwo kampania zniesławiająca członków (szyickiego) Sufickiego Zakonu Nimatullahi, przedstawianie wszelkich form mistycyzmu jako satanicznych oraz prześladowanie wyznawców sufizmu trwa nadal, czego najbardziej jaskrawym przykładem jest zamach w Kawarze we wrześniu 2011 r., w którym zginęła jedna osoba, a inne zostały poważnie ranne;
- K. mając na uwadze, że aresztuje się osoby, które odeszły od islamu, oraz że art. 225 projektu kodeksu karnego zmierza do wprowadzenia obowiązkowego orzekania kary śmierci dla mężczyzn apostatów; mając na uwadze, że protestanckiemu pastorowi Jusefowi Nadarchanemu nadal grozi egzekucja za apostazję;
- L. mając na uwadze, że irańska gwardia rewolucyjna, służby wywiadowcze i milicja Basidż odgrywają czynną rolę w ostrych i brutalnych represjach w Iranie;
- M. mając na uwadze, że członkowie społeczności lesbijskiej, gejowskiej, biseksualnej i transgenderowej są nękani, prześladowani, okrutnie karani, a nawet skazywani na śmierć; mając na uwadze, że osoby te są dyskryminowane ze względu na orientację seksualną, w tym w sprawach takich jak dostęp do zatrudnienia, mieszkania, edukacji i opieki zdrowotnej, a także doświadczają wykluczenia społecznego;
- N. mając na uwadze, że kary więzienia wydane na czołowych działaczy studenckich Bahareh Hedajat, Mahdieh Golru i Madżida Tawakoliego przedłużono o 6 miesięcy po zarzuceniu im „propagandy przeciw systemowi”; mając na uwadze, że 15 września 2011 r. działaczka polityczna i doktorantka Samije Tohidlu otrzymała karę 50 batów po odbyciu rocznej kary pozbawienia wolności w więzieniu Ewin; mając na uwadze, że Samije Tohidlou już wcześniej odbyła karę 70 dni więzienia; mając na uwadze, że zarówno pozbawienie wolności, jak i 50 batów były karą za prowadzenie bloga i inną działalność internetową; mając na uwadze, że 9 października 2011 r. działacz studencki Pajman Aref otrzymał karę 74 batów przed zwolnieniem z więzienia, w związku z zarzutem znieważenia prezydenta Iranu;
- O. mając na uwadze, że na wybitnego irańskiego filmowca Dżafara Panahiego wydano wyrok 6 lat więzienia, utrzymany w apelacji; mając na uwadze, że na rok pozbawienia wolności i 90 batów skazano wybitną aktorkę Marzieh Vafamehr, po jej udziale w filmie

przedstawiającym trudne warunki działalności artystów w Iranie; mając na uwadze, że 17 września 2011 r. 6 niezależnych dokumentalistów – Mohsen Szahrnazdar, Hadi Afarideh, Katajun Szahabi, Naser Safarian, Szahnam Bazdar i Modżtaba Mir Tahmaseb – zostało zatrzymanych przez władze irańskie, które oskarżyły ich o pracę dla perskiego serwisu BBC i prowadzenie działalności szpiegowskiej na polecenie tego serwisu informacyjnego;

- P. mając na uwadze, że od 2009 r. za wykonywanie zawodu aresztowano dziesiątki prawników, w tym Nasrin Sotoudeh, Mohammada Seifzadeha, Hutana Kiana i Abdolfattaha Soltaniego; mając na uwadze, że laureatkę Nagrody Nobla Szirin Ebadi w istocie zmuszono do wyjazdu z kraju, kiedy władze zamknęły jej Ośrodek Obrońców Praw Człowieka, a także mając na uwadze, że prawnicy występujący w obronie więźniów politycznych i więźniów sumienia narażają się osobiście na coraz poważniejsze niebezpieczeństwo;
- Q. mając na uwadze, że irańskie władze ogłosiły, że trwają prace nad utworzeniem równoległej sieci internetowej, która ma w przyszłości zastąpić otwartą sieć światową i być zgodna z zasadami islamu – sieć tę opisują one jako sieć „halal”; mając na uwadze, że „Internet halal” dałby w istocie irańskim władzom stuprocentową kontrolę nad wszelką wymianą danych i wszelkimi treściami w internecie, co stanowi poważne naruszenie wolności słowa i ograniczenie dostępu do sieci informacyjnych i komunikacyjnych;
- R. mając na uwadze, że według szeroko powtarzanych doniesień spółki (z siedzibą w) UE służą irańskim władzom pomocą techniczną i dostarczają im opracowane na zamówienie technologie, wykorzystywane do śledzenia i lokalizowania (online) obrońców praw człowieka i działaczy aktywnych w tej dziedzinie oraz walnie przyczyniające się do łamania praw człowieka;
1. wyraża poważne zaniepokojenie z powodu stale pogarszającej się sytuacji w zakresie praw człowieka w Iranie, rosnącej liczby więźniów politycznych, niezmiennie wysokiej liczby egzekucji, w tym egzekucji nieletnich, powszechnego stosowania tortur, niesprawiedliwych procesów i niebotycznych kwot kaucji, a także poważnych ograniczeń wolności informacji, wypowiedzi, zgromadzeń, wyznania, edukacji i przemieszczania się;
 2. składa hołd odwadze wszystkich Irańczyków walczących w obronie podstawowych wolności, praw człowieka i zasad demokratycznych oraz pragnących żyć w społeczeństwie wolnym od represji i zastraszania;
 3. zdecydowanie potępia stosowanie kary śmierci w Iranie i wzywa irańskie władze, by zgodnie z rezolucjami Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 62/149 i 63/138 wprowadziły moratorium na wykonywanie kary śmierci do czasu jej całkowitego zniesienia;
 4. wzywa do nowelizacji irańskiego kodeksu karnego zakazującej nakładania kar cielesnych przez organy sądowe i administracyjne; przypomina, że stosowanie kar cielesnych, które są równoznaczne z torturami, jest niezgodne z art. 7 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych; zdecydowanie potępia chłostę zastosowaną wobec działaczy studenckich Somayeh Tohidlou i Pajmana Arefa;
 5. jest gotów poprzeć nałożenie dalszych sankcji na osoby odpowiedzialne za łamanie praw człowieka; wzywa państwa członkowskie UE będące stałymi członkami Rady Bezpieczeństwa ONZ do złożenia wniosku o wszczęcie dochodzenia w sprawie ewentualnego uznania zbrodni popełnianych przez irańskie władze za zbrodnie przeciwko

ludzkości;

6. wzywa irańskie władze do zwolnienia wszystkich więźniów politycznych, w tym przywódców politycznych Mir Husseina Mousaviego i Mehdiego Karroubiego, prawników walczących o prawa człowieka Nasrin Sotoudeh i Abdolfattaha Soltaniego, działaczy studenckich Bahareh Hedajat, Abdollaha Momeniego, Mahdieh Golru i Madżida Tawakoliego, dziennikarza Abdolrezy Tadzika, pastora Jusefa Nadarchaniego, filmowców Dżafara Panahiego i Mohammada Rasoulofa oraz innych osób wymienionych w sprawozdaniu Ahmeda Shaheeda, specjalnego sprawozdawcy ONZ ds. sytuacji w zakresie praw człowieka w Iranie;
7. głęboko ubolewa z powodu nieuczciwych i nieprzejrzystych procesów sądowych oraz braku odpowiedniego przeszkolenia zawodowego osób uczestniczących w tych procesach, a także wzywa władze irańskie do zapewnienia uczciwych i otwartych postępowań;
8. wzywa rząd Iranu, by niezwłocznie zezwolił Ahmedowi Shaheedowi, mianowanemu specjalnym sprawozdawcą ONZ, na wjazd do Iranu, gdzie zajmie się on trwającym w tym kraju kryzysem w zakresie praw człowieka; zauważa, że całkowity brak współpracy rządu ze specjalnym sprawozdawcą w ramach jego mandatu oraz ciągle odmawianie mu zezwolenia na wjazd do kraju wskazują, że rząd nie zamierza podjąć konstruktywnych działań zmierzających do poprawy sytuacji w zakresie praw człowieka;
9. wzywa irańskie władze, by wykazały się pełnym zaangażowaniem we współpracę ze społecznością międzynarodową w celu poprawy sytuacji z zakresu praw człowieka w Iranie, oraz wzywa rząd Iranu do wypełnienia obowiązków wynikających z prawa międzynarodowego i z podpisanych przez ten rząd konwencji międzynarodowych; podkreśla znaczenie wolnych i uczciwych wyborów;
10. wzywa irańskie władze do niezwłocznego zwolnienia przetrzymywanych członków irańskich środowisk artystycznych oraz do położenia kresu prześladowaniu tych środowisk, przejawiającemu się w więzieniu ich członków i w innych formach prześladowania; zauważa, że takie traktowanie jest niezgodne z międzynarodowymi zasadami praw człowieka, do których przestrzegania Iran dobrowolnie się zobowiązał; zaznacza, że wolność wypowiedzi przez sztukę i słowo pisane zapisano w art. 19 podpisanego przez Iran Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych;
11. wzywa Iran do podjęcia działań mających zapewnić pełne poszanowanie prawa do wolności wyznania i przekonań, w tym przez zapewnienie pełnej zgodności prawodawstwa i praktyk z art. 18 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych, a także wskazuje, że wymaga to również pełnego i bezwarunkowego zagwarantowania prawa każdego człowieka do zmiany religii w oparciu o własną decyzję;
12. wzywa Iran do niezwłocznego podjęcia działań zapewniających członkom wspólnoty bahaitów ochronę przed dyskryminacją we wszystkich dziedzinach, natychmiastowe dochodzenia w sprawie łamania ich praw, ściganie osób odpowiedzialnych i udostępnienie członkom tej wspólnoty skutecznych środków odwoławczych;
13. potępia Iran za nielegalne zakłócanie odbioru perskiego serwisu BBC i programów telewizji Deutsche Welle z satelity Hotbird i Eutelsat W3A, a także wzywa Eutelsat do zaprzestania świadczenia usług irańskim państwowym stacjom telewizyjnym, dopóki Iran będzie nadal wykorzystywał usługi Eutelsatu do blokowania niezależnych programów telewizyjnych;

14. wyraża zaniepokojenie z powodu stosowania (europejskich) technologii umożliwiających cenzurę, filtrowanie i inwigilację do kontrolowania i cenzurowania przepływów informacyjnych i komunikacyjnych oraz do tropienia obywateli, zwłaszcza obrońców praw człowieka, jak w niedawno ujawnionym przypadku spółki Creativity Software; wzywa europejskie spółki do działania zgodnego z zasadami odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw, co oznacza niedostarczanie Iranowi towarów, technologii i usług mogących zagrażać obywatelskim i politycznym prawom Irańczyków;
15. podkreśla, że swobodny dostęp do informacji i środków komunikacji oraz niecenzurowany dostęp do internetu (wolność internetu) to prawa powszechne, niezbędne dla demokracji i wolności słowa, zapewniające przejrzystość i rozliczalność, co uznała Rada Praw Człowieka ONZ w dniu 6 maja 2011 r.;
16. wzywa irańskie władze do uchylenia lub zmiany wszelkich przepisów oznaczających dyskryminację, prześladowanie i karanie ze względu na orientację seksualną lub tożsamość płciową lub mogących prowadzić do takiej dyskryminacji, prześladowania i karania, a także wzywa do zapewnienia niezwłocznego i bezwarunkowego zwolnienia wszystkich osób zatrzymanych wyłącznie za odbywane za obopólną zgodą praktyki seksualne lub za orientację seksualną;
17. wzywa państwa członkowskie do udzielenia bezpiecznego schronienia obywatelom Iranu, którzy uciekli z kraju, na przykład w formie inicjatywy Miasta Schronienia;
18. wzywa irańskie władze, by godziły się na pokojowe protesty i rozwiązywały liczne problemy, z jakimi borykają się mieszkańcy Iranu; wyraża szczególne zaniepokojenie z powodu groźby klęski ekologicznej w regionie jeziora Urmia i wzywa rząd do zdecydowanych działań będących próbą stabilizacji sytuacji ekologicznej w tym regionie, od której uzależnione są miliony Irańczyków;
19. apeluje do przedstawicieli UE oraz do wiceprzewodniczącej Komisji/ Wysokiej Przedstawiciel Unii ds. Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, by zachęcali irańskie władze do ponownego zaangażowania się w dialog na temat praw człowieka;
20. wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, by zwróciła uwagę na obywateli UE przebywających w irańskich więzieniach i uczyniła wszystko, co w jej mocy, by zapewnić im dobre warunki i uwolnienie;
21. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji/ Wysokiej Przedstawiciel Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, sekretarzowi generalnemu ONZ, urzędowi Najwyższego Przywódcy, prezesowi irańskiego sądu najwyższego oraz rządowi i parlamentowi Iranu.